

Strokovno izobraževanje delavcev na Hrvatskem

Po veljavnih predpisih je mogoče doseči določeno stopnjo strokovnosti za naziv kvalificiranega in visokokvalificiranega delavca z rednim šolanjem v raznih strokovnih šolah in s priučevanjem pri strokovnem delu. V letošnjem šolskem letu je bilo v prvih razredih šol za vajence vpisanih nekaj več kakor 8000 dijakov. Skupno jih je bilo v vseh razredih strokovnih šol približno 24.500. V primerjavi s stanjem v l. 1952 število dijakov v teh šolah nepretrgano narašča, vendar ne dovolj naglo, da bi bile krite potrebe gospodarstva. To je predvsem zato, ker ni dovolj šol, a še te niso enakomerno porazdeljene po republiki. Prav tako primanjkuje domov za vajence. Po drugi strani tudi podjetja in zasebni obrtniki ne sprejemajo določenega števila vajencev v razmerju do kvalificiranih delavcev — kakor je to določeno s predpisi.

Kakor je bilo poudarjeno na nedavna posvetovanju v Zagrebu, se podjetja raje usmerjajo k zaposlitvi nekvalificirane delovne sile, ker baje učenci v industrijskih šolah ne dobijo strokovnega znanja iz stroke, ki se je učijo. Dejansko so zastavljeni strokovni predmeti, ker odpade večidel pouka po planu in programu na predmete splošne izobrazbe (60 odstotkov!).

Razen šol za vajence in industrijskih šol, ki dajejo naziv kvalificiranega delavca, delujejo še šole za mojstre in delavski tehnikumi. Medtem ko dajo šole za mojstre strokovno izobrazbo visokokvalificiranega delavca, delavski tehnikumi ne dajo določene kvalifikacije, temveč nudijo le srednješolsko izobrazbo. Bistvena pomanjkljivost šol za mojstre je njihova koncentracija v večjih središčih, posebno v Zagrebu.

Zaradi vsega tega so potrebe industrije in rudarstva po kvalificirani delovni sili krite komaj 68 odstotno, pri visokokvalificiranih delavcih pa je položaj še slabši.

Strokovno usposabljanje s priučevanjem pri praktičnem delu opravljajo tako, da delavci po določenem stažu pri nekaterih delih opravijo izpite pred komisijami občinskih ljudskih odborov. Od l. 1952 do danes si je tako pridobilo strokovno izobrazbo skoraj 10.000 delavcev v industriji in nad 9000 v obrti. Iz teh podatkov je razvidno, da je precejšnje število delavcev, ki si pridobijo strokovno izobrazbo s priučevanjem pri praktičnem delu.

Slaba stran takega usposabljanja je v tem, ker je mogoče izpite opravljati samo v tistih vejah, za katere so učni programi. Za zdaj pa ni programov za številne stroke, kakor za livarsko, keramično in elektrozveze. Ni programov za približno 100 poklicev od 600, kolikor jih pozna veljavna nomenklatura, čeprav je tudi ta nomenklatura že davno preživela dejanske potrebe našega gospodarstva. Pokazalo se je namreč, da je bilo samo pri izdelovanju priprav za novo nomenklaturu poklicev naštetih 2000 poklicev. To kaže, da je pridobivanje kvalifikacij v nekaterih poklicih skoraj nemogoče, a od tega nima škode samo gospodarstvo, temveč je s tem prizadeto tudi veliko število delav-

cev, ki se jim pri upokojitvi zmanjšajo dohodki.

Razen vzgoje kadrov s šolami in s priučevanjem pri praktičnem delu so tudi razne oblike dopolnilnega izobraževanja delavcev. V praksi pa ni koordinacije med temi tremi faktorji. Strokovno šolanje je namreč pod pristojnostjo prosvetnih organov, vprašanje strokovne izobrazbe s priučevanjem pa je bilo do nedavnega v gospodarskih resorjih, medtem ko je sedaj skrb za to prešla v pristojnost sekretariata za delovna razmerja. Vse to govori o tem, da ni organa, ki bi se kompleksno ukvarjal s to problematiko in izvajal enotno politiko na tem področju. Zaradi vsega tega so predlagali izvršnemu svetu saborja, naj organizira komisijo predstavnikov vseh zainteresiranih organov, ki bi morala združevati in koordinirati delo za vzgojo kadrov v gospodarstvu.

Za zdaj je na Hrvatskem v ta namen določenih približno milijardo dinarjev iz republiškega sklada za vzgojo kadrov v gospodarstvu. Ta sredstva bodo potrošena do konca leta predvsem za razširitev zmogljivosti in uvedbo sodobnejšega pouka v šolah. Računajo, da se bo število učencev v strokovnih šolah po razširjenju zmogljivosti povečalo za 600 do 700.

D. P.

Kontrola uporabe skladov v okraju Titove Užice

V letošnjem delu upravnih odborov občinskih in okrajnih skladov v okraju Titovo Užice še nimajo izkušenj, na podlagi katerih bi bilo mogoče izreči določenejšo sodbo o njihovem delovanju. Zanimivo pa je vendar ugotoviti, da so bila opažanja iz lanskega leta, ko je bilo delo skladov iz znanih razlogov slabše od realnih možnosti, dobro izkoriščena. To potrjuje že sestava upravnih odborov, v katere so obvezno izvolili ljudi, ki so zainteresirani za določeno področje, zastopani pa so: proizvajalci, ljudski odborniki, strokovnjaki in politični delavci. Kakor poudarjajo v okrajnem ljudskem odboru, je taka sestava upravnih odborov prispevala k njihovem aktivnejšemu delovanju in vsestranskemu obravnavanju problema.

Novost v letošnjem upravljanju skladov v okraju Titovo Užice je tudi posebna kontrola ljudskega odbora glede trošenja sredstev. Ideja o organiziranju te kontrole je bila sprejeta, ker so se pokazali v nekaterih primerih pri angažiranju sredstev iz sklada za pospeševanje napredka kmetijstva znaki nenamenskega trošenja: kakor kaže, se denar iz tega sklada tudi tokrat uporablja za obratna sredstva.

Kontrolo trošenja skladov izvajajo po ustreznih komisiji, ki je kakor upravni odbori sestavljena iz proizvajalcev, odbornikov, strokovnjakov in političnih delavcev. Osnovna naloga komisije je, da izdeluje program potrošnje sklada in da skrbi za njegovo izvršitev, program pa je

Strokovni kader za zadruga v karloškem okraju

V karloškem okraju posvečajo veliko pozornost šolanju kadrov za kmetijske zadruga, posebno okrajna zadruga zveza. V Donjem Pokuplju blizu Karlova deluje že drugo leto zadruga šola po sistemu tečajev. Pred nedavnim se je v šoli končal štirimesečni in petnajstdnevni seminar za upravnike, sedaj pa pripravljajo tečaje za predsednike poljedelskih, sadjarskih, živinorejskih in drugih odsekov. Prav tako računajo, da bo razen te šole začela v kratkem delovati tudi zadruga šola za knjigovodje kmetijskih zadrug, ki bi bila organizirana po sistemu tečajev s praktičnim in teoretičnim poukom.

Razen tega šola zadruga zveza 15 bodočih zadrugh upravnikov v dvoletni kmetijsko ekonomski šoli v Petrinji, prav tako pa tudi pet knjigovodij v knjigovodski šoli v Splitu. Računajo, da bo končalo letos zadruga šole in tečaje približno 300 obiskovalcev.

Posebno pozornost posvečajo izpopolnjevanju kmetijskih strokovnjakov, agronomov in tehnikov. Tako so štirje strokovnjaki pred kratkim odpotovali v Svicó, kjer se bodo 6 mesecev mudili na kmetijskih gospodarstvih. V tem času se bodo tam seznanili s sodobnim obdelovanjem zemljišča in z uporabljanjem agrotehničnih sredstev v kmetijstvu. V načrtu je, da bi letos poslali na strokovno izpopolnjevanje v inozemstvo še 10 kmetijskih strokovnjakov.

L. P.

dokončen šele tedaj, ko ga odobri okrajni ljudski odbor.

Sedaj je najbolj aktiven upravni odbor stanovanjskega sklada v občini Titovo Užice, kjer je ta sklad tudi najmočnejši, ker so potrebe po stanovanju največje. Ker se je izkazalo, da je graditev majhnih stanovanj, posebno privatnih, draga, si letos bolj prizadevajo, da bi gradili večje stanovanjske hiše. V okrajnem ljudskem odboru poudarjajo, da se upravni odbor, ki sicer dobro dela, ni dovolj zavzel za iskanje možnosti za pocenitev gradbenih stroškov.

Priprave za izdelavo

perspektivnega plana v Čačku

Po podatkih, ki smo jih dobili v okrajnem ljudskem odboru, pripravljajo v Čačku izdelavo plana o perspektivnem razvoju kmetijstva. Delo je organizirano po komisijah, ki delajo po rajonih. Področje okraja so namreč razdelili na tri rajone: poljedelsko vrtnarski, sadjarski in gozdarsko živinorejski. Komisije so dolžne podrobno pregledati dosedanje stanje in predlagati razvoj kmetijskih vej. Trenutno zbirajo podatke o strukturi zemlje, velikosti posestev, sestavi tal, padavinah, produktivnosti itd. Pri izdelavi predloga se komisije poslužujejo tudi načrtov drugih okrajev, a tudi v prihodnje računajo z vsestransko izmenjavo mišljenj, posebno s sosednimi okraji.